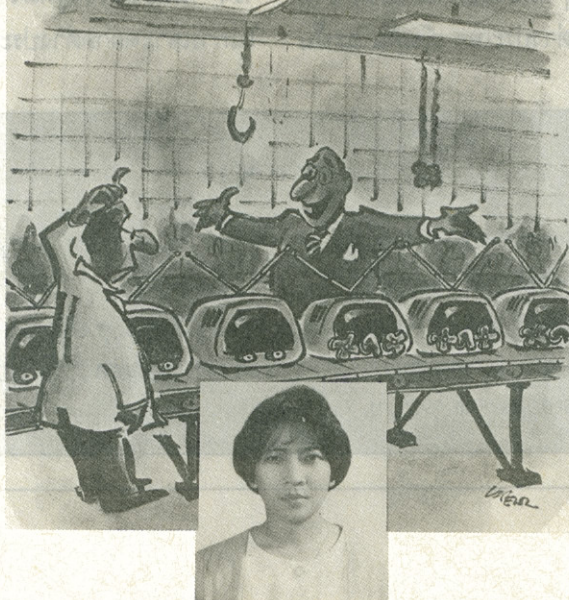

๑๘ พหุการนำเข้าและส่งออก

* สวงวงศ์ วรคุตตานนท์

เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การส่งออก คือ ความหวังของประเทศและเป็นนโยบายหลักของชาติ การพัฒนาบุคลากรทั้งภาคราชการและเอกชนให้มีประสิทธิภาพ

ความสามารถในการผลิตและการตลาด เพื่อการส่งออกเป็นหัวใจของการพัฒนาการส่งออก ผู้ส่งออกที่ต้องการความสำเร็จในธุรกิจการส่งออกนั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เป็นกุญแจนำไปสู่จุดหมายปลายทาง ปัจจัยที่สำคัญที่สุดซึ่งผู้ส่งออกจะต้องมีคือสินค้า ไม่ว่าจะเป็นแบบปริมาณ คุณภาพ และราคาที่สามารถแข่งขัน และชนะคู่ต่อสู้ได้ ไหวพริบและขันเชิง ในด้านการตลาดก็เป็นปัจจัยที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าตัวสินค้า จะมีประโยชน์อะไรถ้าผู้ส่งออกมีสินค้าที่ดีที่อยู่ในมือ แต่ไม่รู้จักกลวิธีการขาย

ปัจจัยอีกตัวหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการผลิตและการตลาด ก็คือ ปัจจัยที่เป็นวิชาและความรู้ในเรื่องพิธีการนำเข้าและส่งออก ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องสำคัญในการที่ผู้นำเข้าและส่งออกจะต้องสนใจ ถึงแม้ว่าจะมีบริษัทตัวแทนเป็นผู้ดำเนินการพิธีการนำเข้าและส่งออกให้ก็ตาม เพราะจะมีปัญหาด้านเอกสารในการเดินพิธีการหากผู้นำเข้าและส่งออกไม่ทราบในรายละเอียด และอาจต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมากให้กับบริษัทตัวแทน เนื่องจากผู้ขายและผู้ซื้อสินค้าอยู่คนละประเทศ จึงจำเป็นต้องมีการผ่านพิธีการและกฎข้อบังคับที่ได้มีการกำหนดขึ้นโดยกรมศุลกากรและการทำเรือของแต่ละประเทศซึ่งไม่เหมือนกัน เช่น เรื่องอัตราภาษีอากร, ค่าธรรมเนียม ระเบียบการขนถ่ายสินค้า และพิธีการอื่น ๆ ในการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ และการส่งสินค้าออกไปขายยังต่างประเทศ

* อาจารย์ประจำภาควิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต : M.B.A. (การเงิน) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ฉะนั้นผู้ที่ทำการค้าระหว่างประเทศจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจถึงขั้นตอนและพิธีการศุลกากร เพื่อการส่งสินค้าเข้าและการส่งสินค้าออก เพื่อให้การดำเนินธุรกิจเป็นไปอย่างราบรื่นถูกต้องปลอดภัยรวดเร็ว และประสบผลสำเร็จในที่สุด

ในการดำเนินการพิธีการนำเข้าและส่งออก ก่อนที่จะนำสินค้าเข้าหรือส่งออกจะต้องยื่นคำร้องขอทำบัตรลายเซ็นที่ฝ่ายกลาง กองพิธีการ และประเมินอากร กรมศุลกากร โดยเจ้าหน้าที่จะออกบัตรลายเซ็นให้ และส่งสำเนาบัตรลายเซ็นไปให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ไว้ตรวจสอบกับลายเซ็นของผู้นำเข้าหรือส่งออกที่เข้ามาในใบขนสินค้า เพื่อตรวจสอบดูว่าลายเซ็นถูกต้องตรงกันหรือไม่ เพื่อดำเนินการผ่านพิธีการให้

ในการปฏิบัติดำเนินการพิธีการศุลกากรนั้น ผู้ส่งสินค้าเข้าและส่งออก มักจะอาศัยตัวแทนที่เรียกชื่อสั้น ๆ ว่า “ชิปปิง” เป็นผู้ออกสินค้าให้ “ชิปปิง” ส่วนใหญ่จะเป็น “บุคคลธรรมดา” หรือ “นิติบุคคลก็ได้” ซึ่งจะคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ในกรมศุลกากรดี พร้อมทั้งรู้จักพิธีการออกสินค้าได้ดียิ่งด้วย โดยจะทำหน้าที่เป็นชิปปิงออกสินค้าจากกรมศุลกากร ซึ่งต้องผ่านพิธีการขั้นตอนมากพอสมควร นับแต่ขั้นตอนการผ่านพิธีออกสินค้าจากกรมศุลกากรทั้งหมด ไปจนกระทั่งการเสียค่าขนถ่ายสินค้าต่าง ๆ ในท่าเรือไปจนถึงการรับจ้างเหมาดำเนินการขนส่งสินค้าส่งไปถึงโรงงานของผู้ส่งสินค้าเข้า ซึ่งผู้ส่งสินค้าเข้าจะต้องเสียค่าใช้จ่ายแก่ชิปปิงในรูปค่าบริการจำนวนมากน้อยขึ้นกับความยากง่ายของงานแต่ละชิ้น หรือแล้วแต่จะตกลงเป็นกรณี ๆ ไป

ในการประกอบธุรกิจการค้า มิใช่จะกระทำกันเฉพาะภายในประเทศเท่านั้น จะต้องมีการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันกับต่างประเทศด้วย ปัจจุบันโลกได้ก้าวหน้ากว่าสมัยโบราณมากการติดต่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้านี้ระหว่างประเทศย่อมมีปริมาณเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว โดยมีทั้งการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศเข้ามา และส่งสินค้าที่ผลิตได้ภายในประเทศออกไป การส่งออกป็นั้นอาจมีทั้งการส่งออกไปจำหน่าย ส่งออกไปแลกเปลี่ยน ส่งออกไปซ่อมแซม

หรือส่งออกไปเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ในการส่งสินค้าออกไปไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์อย่างไรก็ตาม ผู้นำเข้าและส่งออกจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องนี้เสียก่อนจึงจะส่งออกไปได้ เพื่อให้ผู้ที่สนใจในเรื่องที่เกี่ยวกับพิธีการส่งออกมีความเข้าใจหรือมีความรู้เบื้องต้นของศุลกากรที่เกี่ยวกับพิธีการนำเข้าและส่งออก จึงขออธิบายแต่ละเรื่องที่จำเป็นอย่างย่อ ๆ พอเข้าใจดังนี้

พิธีการศุลกากรเพื่อการส่งสินค้าเข้า

เมื่อผู้ส่งสินค้าเข้าได้ดำเนินการติดต่อการค้ากับต่างประเทศ และดำเนินการขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตกับทางธนาคาร ผู้ส่งสินค้าเข้าจะทราบกำหนดเรือถึงท่าเรือได้จาก Shipping advice ซึ่งผู้ส่งสินค้าออกจากต่างประเทศจะเป็นผู้แจ้งให้ผู้ส่งสินค้าเข้าทราบโดยทางจดหมาย หรือทางโทรเลข แต่บางกรณีการแจ้งนี้จะระบุแต่เพียงชื่อเรือเท่านั้น ผู้ส่งสินค้าเข้าจะต้องสอบถามบริษัทเรือ หรือหาข่าวสารกำหนดเรือเข้าท่าจากหนังสือพิมพ์ แต่โดยทั่วไปเมื่อเรือถึงท่าเรือกรุงเทพฯ บริษัทเรือจะแจ้งให้ผู้ส่งสินค้าเข้าทราบ

เมื่อผู้ส่งสินค้าเข้าทราบถึงกำหนดการเทียบท่าของเรือบรรทุกสินค้าแล้ว ผู้ส่งสินค้าเข้าจะต้องไปรับใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading) และเอกสารต่าง ๆ (Shipping Documents) จากบริษัทเรือหรือจากธนาคารที่ตนขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต โดยผู้ส่งสินค้าเข้าจะต้องชำระเงินค่าขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C) หรือขอทำ Trust Receipt (T/R) กับธนาคารเสียก่อนเพื่อเตรียมออกสินค้าจากกรมศุลกากร ณ ฝ่ายพิธีการนำเข้า ซึ่งสังกัดกรมศุลกากรเพื่อผ่านขั้นตอน “พิธีการออกสินค้าจากกรมศุลกากร (Customer Clearance Procedures)”

ขั้นตอนพิธีการออกสินค้าจากกรมศุลกากร (Customer Clearance Procedures)

เอกสารที่ผู้ส่งสินค้าเข้าต้องเตรียมเพื่อขอผ่านขั้นตอน “พิธีการออกสินค้า” จากกรมศุลกากร ณ “ฝ่ายพิธีการนำเข้า” โดยผู้ส่งสินค้าเข้าจะยื่นเองหรือให้ทางชิปปิงดำเนินการให้ เพื่อความสะดวกและคล่องตัว ผู้ส่ง

สินค้าเข้าจะต้องเตรียมเอกสารให้ครบจะได้ไม่เกิดปัญหา และการล่าช้าในการเดินพิธีการ ซึ่งมีผลต่อการออกของที่ทำเรือ เอกสารที่ต้องเตรียมมีดังต่อไปนี้

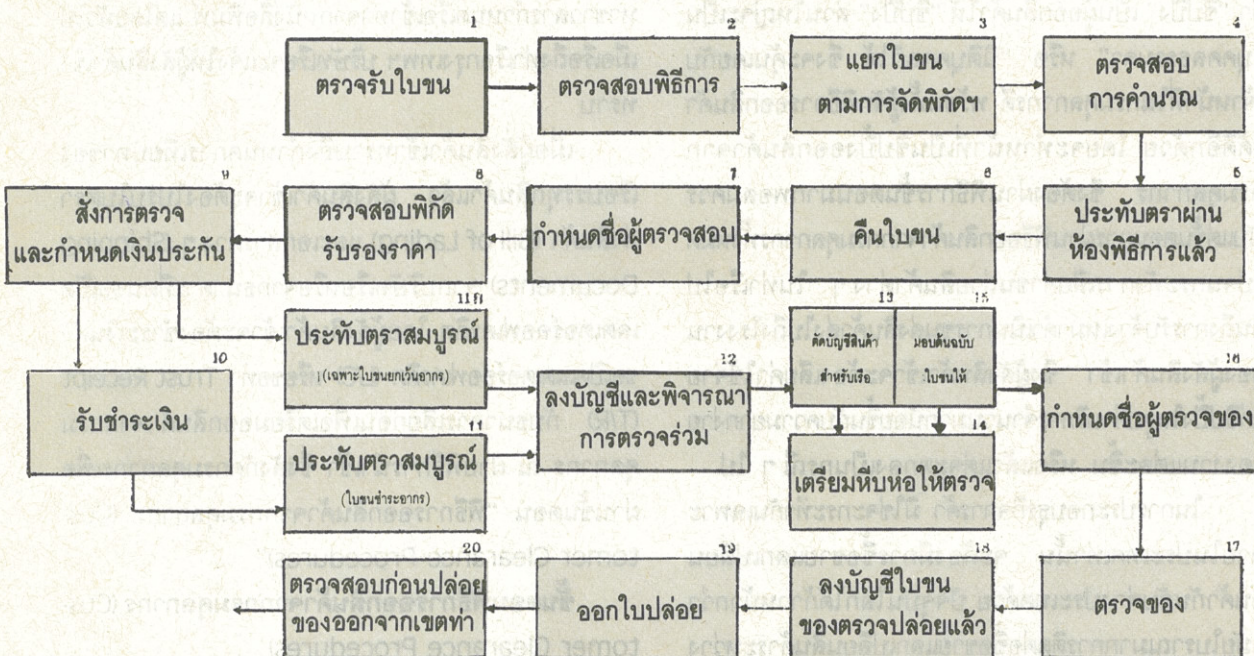
1. ใบขนสินค้าขาเข้า และแบบแสดงรายการการค้า (แบบที่ 153 ก ออกโดยกรมศุลกากร)
2. ใบสั่งปล่อย (แบบที่ 35 ออกโดยกรมศุลกากร)
3. ใบตราส่งสินค้า (Bill of Lading)
4. ใบสั่งปล่อยสินค้า (Delivery Order ออกโดยบริษัทเรือ)
5. ใบกำกับราคาสินค้า (Invoice)
6. ใบรายการบรรจุสินค้าและน้ำหนักสินค้า (Packing and Weight List)
7. ใบรับรองต้นกำเนิดสินค้า (Certificate of

Origin)

8. ใบกำกับราคาสินค้าออกโดยสถานกงสุล (Consular Invoice)
9. ใบสุทธิการชำระเงิน ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย
10. กรมธรรม์ประกันภัย (Insurance Policy)
11. ใบอนุญาตสำหรับของที่ต้องจำกัด
12. เอกสารอื่น ๆ (Other Document)

เอกสารที่ใช้ยื่นเดินพิธีการ อาจจะใช้เฉพาะที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบการประเมินภาษีและขาออกสินค้าตามขั้นตอน “วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการขอผ่านใบขนสินค้า และการตรวจปล่อยสินค้า” ณ ฝ่ายพิธีการนำเข้าต่อไป ซึ่งมีขั้นตอนตามแผนผังต่อไปนี้

แผนผังแสดงขั้นตอนการปฏิบัติงานผ่านใบขนและการตรวจปล่อยสินค้าขาเข้า

2 3, 4, 5, 6, 11 ก กองพิธีการศุลกากร (งานพิธีการนำเข้า)

7, 8, 9, กองประเมินอากร

10, 11 กองอากร

13, 15, 16, 17, 18 กองตรวจสินค้าขาเข้า

12, 20 การป้องกันและปราบปราม

14, 19 การท่าเรือแห่งประเทศไทย

ในการส่งสินค้าเข้า ทางกรมศุลกากรจะประเมินภาษีของสินค้า โดยมีวิธีการประเมินภาษี 2 วิธี ซึ่งผู้นำเข้าควรจะได้รู้ไว้คือ

1. ประเมินเป็นเปอร์เซ็นต์ ตามราคาสินค้า คือ สินค้ามีราคาแพงก็เสียแพง สินค้าราคาถูกก็เสียถูก
2. ประเมินตามน้ำหนัก โดย ประเมินตามน้ำหนักรวม (Gross Weight) หรือประเมินตามน้ำหนักสุทธิ ไม่รวมหีบห่อ (Net Weight)

เมื่อได้ยื่นพิธีการออกสินค้าจากกรมศุลกากรเรียบร้อยแล้ว และได้ชำระค่าธรรมเนียมให้ ร.พ.ส. (โรงพักสินค้าของการท่าเรือแห่งประเทศไทย (Port Authority of

Thailand, Bangkok) เจ้าหน้าที่ ร.พ.ส. การท่าเรือแห่งประเทศไทยจะออกไปส่งปล่อยของศุลกากรให้ผู้ส่งสินค้าเข้านำไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่การท่าเรือฯ เพื่อออกสินค้า ณ ที่ Checking Point ของการท่าเรือฯ เพื่อผู้ส่งสินค้าเข้าจะได้นำของที่ส่งเข้ามาออกจากการอารักขาของการท่าเรือฯ เพื่อนำไปโรงงานของผู้ส่งสินค้าตามต้องการ เป็นอันสิ้นสุดพิธีการศุลกากรเพื่อการส่งสินค้าเข้า

พิธีการศุลกากรเพื่อการส่งสินค้าออก

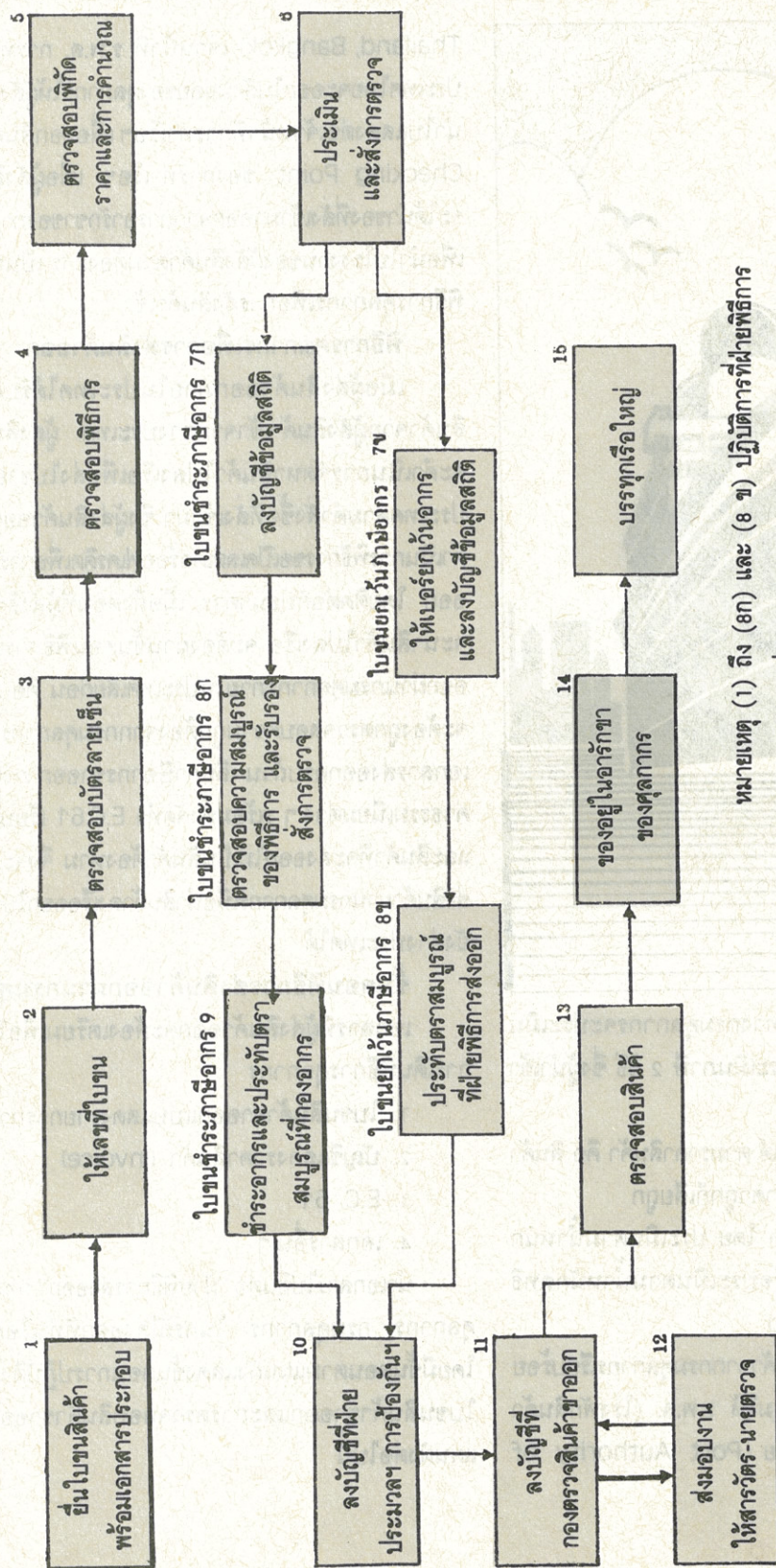
เมื่อผู้ส่งสินค้าออกภายในประเทศได้รับคำสั่งซื้อสินค้าจากผู้ส่งสินค้าเข้าจากต่างประเทศ ผู้ส่งสินค้าออกจะดำเนินการจัดหาสินค้าไปลงเรือเพื่อส่งไปขายยังต่างประเทศตามคำสั่งซื้อที่ส่งเข้ามา ซึ่งผู้ส่งสินค้าออกจะต้องดำเนินการพิธีการขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตเพื่อการส่งสินค้าออก โดยติดต่อกับธนาคาร เมื่อถึงตอนที่ผู้ส่งสินค้าออกจะนำสินค้าไปลงเรือ จะต้องผ่านขั้นตอนพิธีการส่งสินค้าออกผ่านกรมศุลกากรภายในประเทศเสียก่อน คือ ผู้ส่งออกจะต้องถูกตรวจสอบความถูกต้องจากกรมศุลกากรว่าได้ยื่นเอกสารส่งออกครบถ้วน เสียภาษีอากรขาออก ภาษีการค้า ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ พร้อมทั้งจัดทำ E.C.61 เรียบร้อยแล้ว และสินค้าที่จะส่งออกไม่เป็นสินค้าต้องห้าม จึงจะสามารถส่งสินค้าผ่านกรมศุลกากรเพื่อนำสินค้าลงเรือออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้

ขั้นตอนพิธีการส่งสินค้าออกผ่านกรมศุลกากร
เอกสารที่ผู้ส่งสินค้าออกจะต้องเตรียมเพื่อใช้ในการยื่นในการเดินพิธีการศุลกากร

1. ใบขนสินค้าขาออกแบบแสดงรายการการค้า
2. บัญชีแสดงราคาสินค้า (Invoice)
3. E.C. 61
4. เอกสารอื่น ๆ

นำเอกสารไปยื่นต่อ “ฝ่ายพิธีการส่งออก” กองพิธีการศุลกากร กรมศุลกากร ในกรณีส่งออกที่ทำเรือกรุงเทพ โดยมีขั้นตอนตามแผนผังแสดงขั้นตอนการปฏิบัติงานผ่านใบขนสินค้าขาออกและการตรวจสอบสินค้าขาออก ตามแผนผังต่อไปนี้

แผนผังแสดงขั้นตอนการปฏิบัติงานผ่านใบขนฯ และการตรวจสอบสินค้าขาออก

หมายเหตุ (1) ถึง (8) และ (8 ข) ปฏิบัติการที่ฝ่ายพิธีการ
ส่งออก

(9) ปฏิบัติการที่กองอากร

(10) ปฏิบัติการที่ฝ่ายประมวลหลักฐานและ

ตรวจสอบกองป้องกันและปราบปราม

(11) ถึง (15) ปฏิบัติการที่กองตรวจสอบสินค้า

ขาออก

ส่วน ปางศุลฯ คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร

การส่งสินค้าลงเรือเพื่อส่งออกไปยังประเทศผู้ส่ง
สินค้าเข้า จะต้องติดต่อบริษัทเรือโดยอาจจะติดต่อเองหรือ
ให้ชิปปิงติดต่อให้ก็ได้ เพื่อขอระวางบรรทุกสินค้าซึ่งทาง
บริษัทเรือจะออกใบอนุญาตบรรทุกสินค้า (Shipping
Order) ให้ ซึ่งเป็นใบสั่งกับต้นเรือให้รับสินค้าลงเรือ โดย
ระบุนายการสินค้า จำนวนหีบห่อ น้ำหนัก เครื่องหมาย
หีบห่อ ดังนั้นเมื่อผู้ส่งสินค้าออกจะนำสินค้าลงเรือจะต้องนำ
Shipping Order ไปพร้อมกันด้วย มิฉะนั้นจะนำสินค้า
ลงเรือไม่ได้ เมื่อผู้ส่งออกหรือชิปปิงได้ติดต่อขอระวางบรรทุก
สินค้ากับบริษัทเรือเรียบร้อยแล้ว ก่อนจะนำสินค้าลงเรือ
จะต้องยื่นแบบฟอร์มแจ้งการส่งสินค้าออกต่อเจ้าพนักงาน
ศุลกากรเพื่อผ่านขั้นตอน“พิธีการส่งสินค้าออกผ่านศุลกากร”

เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของสินค้า โดยอาจตรวจเพียง
2-3 หีบห่อเท่านั้นและไม่มีการจัดหีบห่อหรือรีดสินค้าออก
ตรวจ เว้นแต่เจ้าพนักงานศุลกากรมีข้อสงสัยในสินค้า
ก็จะต้องมีการตรวจสอบกันอย่างละเอียด ภายหลังจากการ
ตรวจและผู้ส่งสินค้าออกได้เสียภาษีขาออกเรียบร้อยแล้ว
(ในกรณีที่ต้องเสีย) เจ้าพนักงานศุลกากรจะออกใบอนุญาต
ส่งสินค้าออก (Export Permit) ให้ ผู้ส่งออกจะต้องนำ
เอกสารพร้อมสินค้าและใบอนุญาตบรรทุกสินค้า (Shipping
Order) ไปมอบแก่เจ้าหน้าที่เรือ เมื่อขนส่งสินค้าลงระหว่าง
เรือเรียบร้อยแล้ว เจ้าพนักงานศุลกากรจะประทับตรารับรอง
การบรรทุกสินค้าว่าได้ลงเรือไปโดยถูกต้องครบถ้วนแล้ว ■■

บรรณานุกรม

ชนินทร์ พิทยาวิจิธ เลตเตอร์ออฟเครดิตการค้า พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพมหานคร อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป 2532.

นรวัฒน์ สุวรรณ และคนอื่น ๆ ความรู้เบื้องต้นในการประกอบธุรกิจส่งออก พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร กรมพาณิชย์สัมพันธ์
กระทรวงพาณิชย์ 2531.

ล้วน ปางสุข คู่มือการปฏิบัติงานเกี่ยวกับพิธีการศุลกากร กรุงเทพมหานคร ม.ป.ล. 2525.

วิรัตน์ บาหยัน และสายันท์ จันทริกาหลวงค์ ขั้นตอน พิธีการและสิทธิประโยชน์ในการส่งออก กรุงเทพมหานคร
กรมพาณิชย์สัมพันธ์ กระทรวงพาณิชย์ 2531.

สุทิน สินสวัสดิ์ การบริหารการส่งออก กรุงเทพมหานคร เวอร์ดเทรตเซ็นเตอร์ ม.ป.ป.